

Jeremia 9:1,2

*“Och, dat mijn hoofd water was en mijn oog een springader van tranen!
Zo zou ik dag en nacht bewenen de verslagenen van de dochter van mijn
volk*

*Och dat ik in de woestijn een herberg der wandelaars had
zo zou ik mijn volk verlaten en van hen trekken;
want zij zijn allen overspelers een trouweloze hoop.”*

Jeremia's verzuchtingen:

1 met het oog op het volk

2 met het oog op zichzelf

Gemeente,

Zo'n 25 jaar is hij nu profeet, Jeremia. Geroepen in 626 voor Christus. En daarna eerst jaren tijdens koning Josia gepreekt. Bekeert u, gij afkerige kinderen. Gods huis en dienst ligt er verwaarloosd bij. Bekeert u. Hoofdstuk 1-6. Daarna, vanaf hoofdstuk 7, toen Jojakim koning was geworden. Toen ging het volk naar de tempel en bracht het de offers weer, maar Jeremia preekte: bekeert u. Maakt uw wegen en uw handelingen goed. Godsdienst alleen redt niet. Laat het heel uw leven doordringen. Bekeert u. Anders zal het oordeel komen, de verwoesting van Jeruzalem, de ballingschap. 25 jaar heeft Jeremia trouw en als eenling geprofeteerd en gepreekt.

En de vrucht? Voor het oog niets. Het volk hoort het aan en lacht erom. Aangespoord en gerustgesteld door valse profeten maken ze geen zorgen. En zijn ze die zich ook niet gaan maken door Jeremia's prediking. Nee hoor, ons land komt er wel weer bovenop. We staan sterk en de tempel en de stad van God zullen heus niet prijsgegeven worden. Dat laat God nooit toe. Jeremia ziet geen vrucht, en bij de overgrote meerderheid in elk geval is er die ook niet. Dat blijkt ook wel uit de manier waarop Jeremia behandeld is.

In hoofdstuk 11 zeggen de mannen van zijn dorp, Anatoth, zijn plaatsgenoten dus: en nou houd je je mond, anders zorgen wij dat je hem nooit hem meer open doet, dan doden we je.

In hoofdstuk 18 maken mannen een samenzwering hoe ze Jeremia het zwijgen op kunnen leggen en spreken ze af: wij luisteren niet meer naar enige van zijn woorden!

In hoofdstuk 20 zet Pashur, een priester, Jeremia in de gevangenis.

In hoofdstuk 26 arresteren de priesters en andere profeten hem en slepen hem voor de rechters want ze vinden dat hij de dood sterven moet.

In hoofdstuk 36, het staat wat verspreid door het boek heen en niet in tijdsvolgorde, misschien het duidelijkste en schrijnendste voorval: koning Jojakim heeft een boek, boekrol gekregen waar de woorden van Jeremia

op geschreven staan. En als hij die woorden te horen krijgt zegt hij: geef me dat boek eens. En ze geven het hem en hij scheurt er een bladzijde uit en gooit hem in de houtkachel, en nog een bladzijde en nog één totdat heel Jeremia's boekrol, heel de Bijbel, in de houtkachel ligt te verbranden.

Zo reageren ze op zijn prediking. Ze doen niets om het oordeel te ontkomen, ze lachen erom, ze worden er kwaad om, ze bekeren zich niet. Dan weet Jeremia, en dat moet hij ook steeds duidelijker gaan preken: dan zal het oordeel komen, Gods oordeel komen. En nu is het bijzondere van Jeremia dat in zijn Bijbelboek we ook iets van zijn persoon leren kennen. Verschillende gedeelten laten ons Jeremia in zijn hart zien. Dat verschilt per profeet. Niet ieder mens is hetzelfde daarin: de één uit zich niet zo makkelijk, laat niet zo snel in zijn hart kijken, bij de ander komt het er eerder uit. Zo is het bij Jeremia. En dat mag dus op zijn tijd best. Dat je iets laat merken van wat dingen met je doen. Dat je laat merken dat je ook niet ongevoelig en van staal bent, maar geraakt, ontzet, bewogen. Want dat is Jeremia: bewogen, geraakt, ontzet.

I met het oog op het volk

Och dat mijn hoofd water was, mijn oog een bron van tranen, wat zou ik huilen, dag en nacht. Waarom? Vanwege de verslagenen van de dochter van mijn volk. In 8 vers 21: vanwege de breuk van de dochter van mijn volk. Breuk, dat betekent allereerst: wond. Mijn volk, voorgesteld als een vrouw, een dochter, heeft een wond. Een grote, vreselijke open wond. En ze wil er niks aan laten doen: dan gaat die wond etteren en ontsteken, dan gaat hij zweren en wordt steeds erger. Dan slaat de infectie naar binnen toe en tast heel het lichamen, alle organen aan. Israel wordt steeds dieper geïnfecteerd door zijn afgoderij, zijn afval van God en wil er niets aan laten doen. Dan betekent breuk ook: instorting, crash. Ze denken heel wat: de tempel en de stad staan als een huis, ons volksbestaan is mans genoeg. Niks aan de hand. Positief blijven. Maar het zal instorten. Die hoop zal vals blijken te zijn. Dan komt Gods oordeel en de instorting is nabij. Jeruzalem verwoest, tempel verwoest, inwoners gedood of weggevoerd naar Babel. Jeremia ziet het voor zich: dan zal Gods oordeel en toorn komen.

En hij is er kapot van. Alsof hij in rouw is, verbijstering overvalt hem, grijpt hem aan, ontzetting, schrik, hij zou de andere kant op willen kijken en het niet zien, maar dat helpt ook niet. O mijn volk, mijn volk. Ik zou dagen nacht kunnen huilen om wat je te wachten staat. Ook dat is Jeremia, de man die zo onverstoort en onverschrokken het oordeel preekt en profeteerde, hij beeft erbij, hij vindt het vreselijk, hij huilt als hij het in gedachten ook echt ziet komen.

Dat heeft hij niet van een vreemde. De grote Profeet stond voor Jeruzalem, de Heere Jezus, en Jezus weende. O Jeruzalem, Jeruzalem of

ge toch bekendet wat tot u vrede dient, maar het is verborgen voor uw ogen en uw huis zal u woest gelaten worden. En de Heere Jezus huilt. Hij ziet het komen: de verwoesting over Jeruzalem, de doden, de toorn Gods over de stad die Hij ziet liggen.

Wie bij Hem geweest is en Zijn beeld gelijkvormig is, die kan er toch niet koud onder blijven? Als je voor je ziet wat mensen te wachten staat die zonder God leven. Een land en volk. Dat lacht om Gods woorden, dat zich eraan ergert en ze afdoet als intolerant en bangmakerij. Als je voor je ziet wat het zeggen wil als Gods toorn komt: de breuk. De wond die steeds meer infecties binnenlaat: de ongevoeligheid neemt toe, de afkeer van Gods woorden wordt steeds heftiger. De instorting: Gods oordeel, Gods toorn. De poel die brandt van vuur en sulfer, wening en knersing der tanden, buitenste duisternis, eeuwig verderf, eeuwig onder Gods toorn. Zou je niet geschokt zijn? Als je dat voor je ziet en die mensen van wie je vrezen moet dat hun deel zal zijn? Al die mensen in ons land en volk. In je familie. In je vriendenkring en kring van collega's, in, ik durf het bijna niet te zeggen, in je gezin, je kind, je kleinkind. Dat het op weg is voor eeuwig verloren te gaan. Als het je eigen man, je eigen vrouw is van wie je dat vrezen moet. Dat ze voor eeuwig zullen veroordeeld worden in de hel onder Gods toorn.....

Wie zou niet wenen? Dat mogen ze dan ook wel eens aan je merken, of beter gezegd: dat zullen ze dan toch ook wel eens aan je merken? Omdat je het niet kunt stilhouden. Dat mag dan toch ook wel eens iets geven van: wij dan wetende de schrik des HEEREN, bewegen de mensen tot het geloof. Je kunt het niet laten iets te zeggen. Je zoekt naar mogelijkheden, bidt om openingen dat je iets kunt meegeven. Je draagt evangelisatie en zending op je hart. Want o al die mensen, al die mensen die toorn van God waar ze onder liggen en in zullen wegzinken. Of, of....merken ze nauwelijks iets aan ons? Of: maken we ons druk naar anderen toe om ik weet niet hoeveel dingen, hun financiële toekomst en hun economische vooruitzichten, maar over hun eeuwige toekomst merken ze nooit iets aan je. Leven we zelf dan zover van de eeuwigheid vandaan? Kennen we de schik des HEEREN niet van eeuwig verderf. Hebben die uit beeld en vizier geredeneerd en gezet? Zijn we vergeten waar we zelf van gered zijn? En trekken we het ons niet aan dat anderen er nog heen op weg zijn?

En dan kan het zomaar zijn dat je jarenlang met een collega werkt en die heeft nog nooit iets aan je gemerkt. Dat je jarenlang bevriend bent met iemand en hij heeft nooit gemerkt dat jij weet dat hij voor eeuwig verloren zal gaan zo. Dat je jarenlang je kinderen opvoedt en ze merken

nooit iets dat er een laatste eeuwige ernst is. Dat je ambtsdrager, dominee bent, en de mensen merken nooit iets aan je. Spurgeon zegt: als mensen zich niet druk maken om hun eeuwig verderf, laat ze dan merken dat u het wel doet voor hen. Spurgeon zegt ook ergens: dat zal de hel in de hel zijn dat mensen elkaar zullen verwijten: had met toch gewaarschuwd, had me toch gezegd dat ik hierheen op weg was, had me toch aangesproken, maar je deed het niet, onverschillige lafaard. Gemeente, leeft dat niet veel te weinig is ons? Bij mij, bij ons allen?

En als je er iets van aanvoelt. Als je in gemeenschap met Christus, iets voelt van het vreselijke van Gods oordeel, dan zou je eronder bezwijken: je man, je vrouw, je kind, je vader, je moeder, je oma, je opa..... Dan voel je zo dat je machteloos staat. Want ook al zeg je het, en kun je het niet laten om er iets van te laten merken, je staat machteloos. Je bent op zijn best profeet, bewogen profeet, als Jeremia. Maar voor over Jeruzalem weent Hij, Die Profeet is en meer dan dat: Priester en Koning. Hij gaat Zijn bloed storten, schuld verzoenen en de Heilige Geest verwerven. Hij staat niet machteloos. Hij kan bekeren en harten veranderen. Van een moordenaar op het eind van zijn leven aan het kruis, van een doldrieste Paulus, van een priester die Hem mee heeft veroordeeld, van een Zacheus die gegaan is voor het grote geld. Breng ze bij Hem, biddend en smekend, Die Priester en Koning is. al je kinderen en kleinkinderen, collega's, klasgenoten, familie, straat, land en volk.

Gemeente, mensen, of weent Jezus over u? Over jou? Huilt je moeder, je vader over je? Je kind, uw kleinkind. Leef je zo, leeft u zo, dat anderen om u wenen? Dat Jezus over u, jou weent? Misschien maakt het je niks uit, eeuwigheid, verlorenheid. Zal wel. Later. Kan er niet mee zitten. Het leven gaat vanzelf verder er komt niet van om echt mee bezig te zijn. Is dat je beeld? Na zoveel preken die je al gehoord hebt? Jezus weent. Hij heeft geen lust in je dood, maar in je bekering ten leven. Jezus weent over jou, over u. Je kunt toch niet hard van Hem denken? Je kunt toch Hem nooit de schuld geven als het zover komt? Leef daar toch niet aan voorbij... aan de tranen van Jezus over je, Zijn bewogenheid. Je bent zo welkom, je bent zó welkom..... Hij zal je zo hartelijk ontvangen en aannemen. Maak er haast mee.

Want er komt een dag dat het oordeel komt. Dan zal Jezus oordelen. Dan zal Hij je ter helle verwijzen zonder medelijden. Die in de hemel woont zal dan lachen om je verderf. En dan, niet eerder, maar dan zullen je ouders, broers, vrienden, kinderen zeggen: heilig en rechtvaardig zijt Gij o HEERE in al Uw werken. Goed en zeer te prijzen. Halleluja. Wees die dag toch voor. Beken wat tot je vrede dient: bekering en komen tot Jezus.

2 met het oog op zichzelf

Het weegt Jeremia zwaar. Dat hebben we wel gemerkt. Zo zwaar dat hij nog daarbij bidt: och dat ik een herberg der wandelaars had in de woestijn. Dan eist hij niet veel. Want bij zo'n herberg moet je eigenlijk denken aan een afdakje. Aangebracht voor karavanen die door de woestijn trokken. En als ze dan 's nachts in de woestijn moesten blijven waren er provisorisch wat doeken gespannen tussen een paar bomen zodat er een beetje onderdak was. Of overdag een beetje schaduw op het het heetst van de dag. Dus geen 5 sterrenhotel, maar een noodvoorziening. Maar ik zou er graag willen zijn verzucht Jeremia. Ik zou er wat voor over hebben als ik daarnaar toe kon en mocht. Liever onder een tentdoek in de woestijn dan in een paleis hier in de bewoonde wereld.

Waarom? Nou, ik woon hier temidden van een grote hoop overspelers en trouwelozen. Ik zie en hoor om me heen niet anders dan verlaten van God, overtreden van Zijn afgeboden, afgoderij en goddeloosheid. En dat kan ik niet meer verdragen en aanzien en aanhoren. Ik zou weg willen en ertussenuit willen dat ik het niet meer hoefde aan te zien. In deze verzuchting zit Geest en vlees.

Doet ons dat ook zo'n zeer? Want de meerderheid van ons land en volk is ook los van God, overspelig en trouweloos naar de HEERE toe. En dat merk je en hoor je om je heen: wat er allemaal in de media is, wat er allemaal op zondag gebeurt, wat er in de samenleving plaatsvindt. Doet ons dat ook zo'n zeer? Voor de Heere Jezus was het een kwelling, het maakt deel van Zijn lijden uit, dat Hij moest leven in een wereld waar de goddeloosheid Hem omringde. Van Lot lezen we, wat er ook op hem aan te merken valt, dat hij zijn rechtvaardige ziel dag en nacht gekweld heeft door het weten en horen wat er in Sodom allemaal gebeurde. En jij, wij en ik?

Of...kunnen wij er best nog van genieten? Van soapseries op tv met roddel en overspel en bedrog? Om naar te kijken best leuk. Van sportwedstrijden met hun mensverheerlijking en drang om de beste te zijn, en dat ook nog op zondag? We volgen het graag voor ons amusement. We zoeken zo'n beetje op hoe we er nog zo veel mogelijk van mee kunnen pikken. Is dat geen totaal andere houding dan van Jeremia hier? Als wij kunnen genieten van dingen die God tergen en verdriet doen, zijn wij dan niet ver, ver van Jezus, Lot en Jeremia verwijderd? Geldt dan niet: bekeert u!

Komt er in gemeenschap met Christus geen gezindheid in ons die lijdt onder goddeloosheden? Die erdoor gekweld wordt, pijn aan heeft? Aan alles wat God onteert en Hem tergt? Leven we vaak niet lauw en flauw wat dat betreft? In 1967 werd in de Hervormde kerk de vrouw in het

ambt toegelaten. Dat is tegen de Bijbel. Toen ds W.L. Tukker dat hoorde schreef hij: "dit is de zwartste dag van mijn leven." Voelen wij dat mee, of denken we: nou ja, misschien is het niet helemaal zoals het in de Bijbel staat, en wij zijn het niet gewend, maar je als anderen die anders zien, nou ja laat ze, dan kan ik er niet wakker van liggen. De zwartste dag van mijn leven. De kerk heeft Gods wet overtreden en wijkt van God af.

Hadden maar meer van die gezindheid van Christus. Die ook in Jeremia was. Alleen, alleen, Jeremia is ook zondig mens. En dat betekent dat je ook al ben je in gebed, ook al beleef je sommige dingen zo geestelijk, dat het vlees er zo tussendoor kan zitten. Dat onzuiverheid altijd op de loer ligt. Zelfs als je bidt, van een preek geniet, aan de avondmaalstafel zit. Want dat Jeremia weg wil, het niet meer uit wil houden bij zijn volk, daarin gaat hij dan toch zijn eigen weg. Hij wil stoppen met zijn taak. Hij legt zijn profetenambt neer. Hij heeft er genoeg van, het valt hem te zwaar, om onder zo'n volk te werken, te preken. Trouwens, het helpt toch niks. Al 25 jaar niet. Het is toch vergeefs en ze luisteren toch niet meer. Jeremia heeft het wel gehad. Hij kan niet meer, het weegt hem te zwaar. Hij wil ook niet meer, gun me rust in een hutje op de hei. Ooit hoorde ik Elia zeggen onder een jeneverboom: Heere, neem mij maar weg. Ook zo moedeloos en mismoedig, het viel hem ook zo zwaar.

Soms kun je je dat toch wel voorstellen? Dat je ook zo moedeloos bent, en het valt je zo zwaar. Op je werk, misschien ook een totaal onchristelijke omgeving. Op school, naar school, je ziet er zo tegen op, dat gepest. In je gezin, je voelt je soms zo alleen, en er gebeurt zoveel wat je niet zou willen zien en horen. In je huwelijk het valt zo zwaar. En het heeft toch geen nut. Je hebt al zolang geprobeerd en gehoopt en gebeden, het is toch vergeefs. En je zou willen weglopen. In een hutje op de hei gaan zitten. Alleen. Heerlijk alleen. Je kunt niet meer, je houdt het niet meer vol en je ziet er ook geen gat en nut meer in. Jeremia zou het zo begrijpen. Maar... is dat het? Ik weet het, er is verschil: je werkkring is je huwelijk niet bijv., maar geldt toch niet voor alle dingen: niet wij bepalen of de maat vol is, niet wij mogen weggaan omdat wij het niet meer zien zitten. Wij mogen niet ophouden waar God ons niet aflost en niet overplaatst. Zou de HEERE dat goedvinden als je aan je huwelijk de brui geeft? Zou de HEERE dat goedvinden als je de opvoeding maar laat voor wat het is, ze zoeken het maar uit. En heeft de HEERE je opdracht gegeven om van werk te veranderen? Dat kan, maar weet je dat ook in jouw geval? Of: ga je je eigen weg, de makkelijkste weg, omdat het je te zwaar wordt en je mismoedig bent?

Kijk, het is iets anders als je noodgewongen bijv 6 weken naar de Herberg gaat in Oosterbeek. Dan doe je dat niet om te roeping te ontlopen, maar juist omdat je hoopt dat je daardoor je roeping daarna weer beter aankunt. Een rustpauze kan nodig nuttig zijn, in allerlei opzichten zijn. Maar wegvluchten, ontlopen naar eigen inzicht, dat nooit. Wacht tot God je aflost. Werp nooit eigenhandig het kruis af. Wacht tot God het tijd vind om het af te nemen. Al valt het zwaar.

Zie dan op Hem, Die het ook zwaar viel. De Heere Jezus. Ooit riep Hij uit: hoe lang zal Ik nog bij u blijven hoe lang zal Ik u nog verdragen? Zijn zuivere ziel werd zo gekrenkt door alles wat Hij zagen hoorde. En de last woog Hem zo zwaar. De last van onze zonden en de toorn Gods. En het leek zonder enig nut te zijn: al Zijn discipelen verlieten Hem. Maar is Hij teruggegaan? Heeft Hij Zich teruggetrokken? Nee, Hij bad juist, toen het Hem zo zwaar woog en Zijn vlees en bloed terugdeinsde en Zijn vlees en bloed ineenkromp: Vader, niet Mijn wil maar de Uwe geschiede. Hij onttrok Zich niet aan Zijn roeping. Hij bleef Gods weg gaan. Wonderlijk. En die weg was zoveel zwaarder dan de mijne. Hoe dan ook, die was zoveel zwaarder. Hij droeg onze zonden en Gods toorn. Gods volle toorn. Maar Hij droeg tot het einde. Elke voetstap die Hij zette was de weg naar vergeving en verzoening. En Hij volbracht het. O Heere Jezus, duizendmaal dank dat U niet voortijdig U terugtrok. Maar volbracht hebt.

Zie op Hem. Als je vlucht en wegloopt van je taak en roeping raak je Gods kwijt, maar als je blijft in Gods weg en roeping is Hij met je! En wat is nou beter: zonder kruis maar van God verlaten, of onder het kruis, maar in Jezus' nabijheid? Nou, zou het niet het laatste zijn? Onder het kruis, in Gods weg, in Zijn roeping zolang als Hij die durven laat, maar met Jezus nabij. Ik ben met u. Dan geeft Hij geen hutje op de hei, maar wel oases in de woestijn. Kerkdiensten, avondmaalsbedieningen, Zijn gunsten in je hart. En je kunt verder. Totdat God je aflost. Dat zou voor Jeremia nog heel wat jaren durven. Zeker 15. maar die tijd komt wel. Dan lost God Zijn knechten af. Zijn wachters af. Dan plaats Hij ze over. Dat kan in dit leven zijn: dat je een andere taak krijgt, dat er een wending komt in je weg. God verlicht het kruis. Op Zijn tijd. Maar het diepste blijft: wonen temidden van een wereld en een volk dat trouweloos en goddeloos is. God lost eens Zijn wachters en profeten af. Als in zijn oog de weg ten einde is de roeping voltooid, de raad uitgediend. Nee, dan plaatst Hij niet over naar een hutje op de hei, maar naar het paleis hierboven. Naar het hemels paleis. God alles en in allen, met Christus zijn en al de heiligen en zaligen. Dan is de vreemdelingschap vergeten en wij wij zijn in het Vaderland. En God zal alle tranen van de ogen afwissen. Amen